

Overdenking 11 juli 2021 Bergkerk bij de Psalm 56 en Johannes 4: 1-16

Vandaag staan David en de vrouw bij de bron centraal in de lezingen.

David heeft ons veel nagelaten. Veel Psalmen zijn door hem geschreven. En door deze liederen geeft hij ook een inkijk in zichzelf, in zijn leven met God.

Psalmen zijn levensliederen Lof en dankliederen en liederen die de moeiten van het leven laten zien. Vaak zit in elke psalm zowel de moeiten van het leven, als de dank, of de vreugde.

In psalm 56 laat David zien dat hij het nogal benauwd heeft. De vijand bedreigt hem. Ditmaal is de vijand een letterlijke vijand, nl de Filistijnen willen hem overheersen. De vijand bedreigt, bestookt, bestrijdt, krenkt en bespied David.

David weet niet waar hij het zoeken moet.

Of toch wel? In zijn benauwdheid roept hij God aan.

Hij weet aan wie hij zijn angst kan vertellen.

Daarmee is de angst, de dreiging niet weg.

In deze psalm schreeuwt hij het uit, Naast dat hij zijn angst verwoordt, verwoordt hij ook bij wie hij zijn steun zoekt. Twee aspecten van zijn leven op dat moment:

God help, want ze bedreigen mij en God op U vertrouw ik.

Hij spreekt zichzelf moed in door te zeggen: Op God vertrouw ik, wat kan een sterveling mij aan doen? Dit, terwijl hij zich angstig voelt. En dat klinkt als een refrein

En zo bewegen het uitspreken van de angst en het vertrouwen elkaar af.

David weet dat zijn diepste bron van bestaan, God is.

En bij die andere bron komt een vrouw, een vrouw met een verhaal!

Ik zie haar lopen, schichtig, met gebogen hoofd en afhangende schouders,

Ze loopt zwaar, zwaar omdat het leven op haar drukt.

Wat gebeurde daar bij de put?

Wat voor ontmoeting vond er plaats tussen deze vrouw en Jezus?

En waarom op dat tijdstip?

Jezus gaat van Judea naar Galilea. Dat is een tocht van het midden van het land Israel naar het noorden. Je komt dan door het gebied van Samaria. Maar een vrome jood gaat liever niet door dat gebied, maar loopt erom heen. Om Galilea heen lopen is nogal een stuk om.

Jezus loopt niet om, hij gaat met zijn leerlingen dwars door Samaria. Jezus gaat er dwars doorheen en dat is ongewoon.

Op het midden van de dag gaat Jezus bij de waterput zitten. De leerlingen trekken door naar de stad om eten te kopen. Waarom doen ze dat op het midden van de dag? Na het middaguur neemt iedereen toch rust? Op het heetst van de dag, dat is ongewoon.

Zou er iemand bij Jezus zijn achtergebleven? Daar gaat het blijkbaar niet om. Het gaat om de volgende ontmoeting die tussen twee mensen plaats kan vinden. Als er al iemand bij Jezus achter bleef, deze bemoeide zich er niet mee.

Stel dat er iemand achter was gebleven, ik kan me voorstellen dat zijn of haar handen jeukten om zich er mee te bemoeien, maar dan was de volgende ontmoeting niet zo tot stand gekomen!

Er komt een vrouw naar de put om water te putten. Ze is dus niet 's ochtends met de andere vrouwen meegekomen. Op het heetst van de dag weet ze dat er verder niemand is.

Blijkbaar heeft deze vrouw niet haar veilige plek in de samenleving. Een buiten geslotene.

Waarvoor? Door haar eigen gedrag, oorzaak en gevolg? Of door de andere vrouwen?

Die over haar roddelen, kwaad van haar spreken, haar buitensluiten?

In elk geval ontloopt ze de ontmoeting met haar mede stadsbewoners.

Jezus spreekt haar aan. Een man die een vrouw aanspreekt, een gesprek begint.

Een man die om water vraagt en niet eist.

Dat zijn twee ongewone dingen. Dat moet iets met de vrouw gedaan hebben.

Jezus gaat het gesprek aan met deze vrouw. Een gesprek dat te maken heeft met de realiteit van het leven van de vrouw op dat moment.

De ontmoeting vindt plaats bij de put waar men dagelijks het water vandaan haalt. De put van Jacob. Een diepe put die gevoed wordt door ondergrondswater. Het water wordt steeds aangevuld van onderop, ergens welt het op.

Dat betekent dat dit water in beweging is. Het stroomt.

Het water uit deze put komt van diep en het stroomt. Het zal dus lekker water zijn.

Hier wordt een verbinding met levend water gemaakt. In eerste instantie geen geestelijke betekenis, maar een aanduiding voor het water in die put. Bruisend water!

Jezus sluit aan bij de realiteit van het moment, het water dat in de put zit.

Jezus gebruikt dit water als beeld, als metafoor voor het leven met God. Levend water.

Bovendien is het een put met een dierbare geschiedenis. Aartsvader Jacob heeft deze put in de buurt van de berg Gerizim eerst aan Jozef, zijn geliefde zoon en later aan het volk gegeven. De Samaritanen zijn uitgesloten van de tempel in Jeruzalem. Ze hebben hier hun eigen heilige plek om God te aanbidden. Een berg en een put. Juist op die heilige plek ontmoeten de vrouw en Jezus elkaar.

En de vrouw neemt de uitgestoken hand van Jezus aan en zegt: Heer geef mij dat water dan kan ik leven!

Einde ontmoeting? Ontmoeting klaar?

Nee Jezus gaat nog een laag dieper.

We eindigende de lezing met de indringende zin: ga uw man halen.

Ook hier moet de onderste steen boven.

Er moet nog gezuiverd worden.

De vrouw is oprecht en eerlijk. Ze doorziet haar eigen situatie en weet op dat moment dat dat in de weg staat tussen haar en God. Ze houdt opruiming.

En dan laat de vrouw haar kruik staan en rent naar de stad.

Hoe zal deze vrouw teruggelopen zijn naar de stad? Hoe anders dan dat ze naar de put gelopen was aan het begin van het middaguur?

Toen: Onopvallend, in elkaar gedoken, met afhangende schouders?

En nu rennend, opgetogen, met wapperde rok en enthousiast: hoor wat mij is over komen.

Ze durft nu de vrouwen in de stad met open ogen en een open houding tegemoet te treden. Ze gedraagt zich niet meer als een uitgestotene uit de stad,

Ze is nu een geziene, een ingezetene, iemand die op haar benen is gezet, iemand die zich op haar benen heeft laten zetten.

Door haar eigen zo andere houding gebeurt er ook iets in haar sociale context.

De mensen luisteren naar haar aanstekelijke verhaal, want de mensen gaan de stad uit en zoeken Jezus op. Jezus blijft enkele dagen in de stad Sichar.

Er zullen in die dagen vele ontmoetingen plaats hebben gevonden!

Want wat doet het met je als je gezien wordt?

Hoeveel mensen worden er in onze samenleving gezien of buitengesloten?

In onze eigen straat, in eigen familie, op het werk?

Wordt elk mens gezien?

Wordt elk kind gezien?

Als je jezelf gezien weet en gezien wordt door de ander en de Ander, dan borrelt het in je.

Dan geef je door als vanzelf.

En dan weet je in een periode van zwaarte wie je bron is, God, de Levende, de Nabije

Zoals David in zijn benauwdheid weet bij wie hij het zoeken mag, op wie hij mag leunen!

Deze vrouw is op haar benen gezet. Ze is gezien door de Ander.

En dat wat in haar in gang is gezet, zet door!

Het borrelt en haar beker vloeit over. Ze geeft door!

Ik vermoed zomaar dat zij voortaan 's ochtends naar de put gaat samen met de andere vrouwen van de stad, gezellig babbelend over de alle daagse dingen van het leven!

Leven uit de bron

Een bijzondere ontmoeting gebeurt meestal onverwacht. Je rekent er niet op, je plant het niet, het gebeurt, het verrast en inspireert.

En deze ontmoetingen, gebeurtenissen die je raken in de kern van je bestaan, blijven je vaak ook je hele leven bij.

Ik zie mijzelf nog aan de televisie gekluisterd zitten, zo'n heel klein draagbaar tv tje. Ik had deze geleend van een vriendin. Ik was begin twintig, en had behoorlijk wat vragen over kerk en geloof. Ik zapte midden in een gesprek tussen Henri Nouwen en Jurjen Beumer. Beiden theoloog, de een een katholiek priester, de ander een vrijzinnige dominee, en ik een meisje opgegroeid in de Chr. Geref. kerk.

Wat mij raakte was hoe waardierend zij met elkaar spraken over hun nogal verschillende geloofsvisie en geloofsbeleving. Ze bevroegen elkaar.

En wat mij vooral is bijgebleven wat Henri Nouwen zei: als ik bid ga ik op een stoel zitten, ik zit stil, ik zeg niet veel, ik heb een open houding om te ontvangen.

Bidden is ontvangen

En dat gebeurde mij deze week weer. In een column over bidden: Stevo Akkerman citeerde priester Andre Zegveld. Voor Zegveld is bidden stilstaan bij wat ons raakt in het leven. Stilstaan bij alles, licht en donker. Met een diep verlangen dat er een eind komt aan geweld, en de wreedheid in de wereld, en een verlangen naar vrolijkheid, licht en tederheid. Stilstaan kan zonder woorden. Stilstaan kan ook met in beweging komen, met doen.

Bidden zonder al te veel woorden. Bidden, je verbinden met de Eeuwige.

Leven uit de bron

En de Jacobsbron wordt van onderop gevoed, er is een ondergrondse stroom die de put voedt, daardoor is er leven in het water.

Dat doet mij stilstaan bij: hoe wordt mijn bron gevoed? Waar licht ik van op?

Wat voedt een mens? Een goed gesprek, iemand die een beroep op jouw kwaliteiten doet, een onverwachtse ontmoeting, gezien worden, de ander zien, een lied of een Psalm, het lezen van de gebeden van iemand anders, een ontmoeting met God.

lets om over na te denken.

Twee mensen, David en de vrouw bij de put gezien door God.

En zo mogen wij ons gezien weten door de Eeuwige en mogen wij elkaar zien!

Zoals bezongen wordt in het lied: de Heer heeft mij gezien en onverwacht (487)

Amen